

มานพ ผู้พัฒนา 2550: การศึกษาความหลากหลายชนิดของพรรณไม้วงศ์ยางในป่าฮาลา-บาลา
จังหวัดยะลา และนราธิวาส ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วนศาสตร์) สาขาวิชาชีววิทยาป่าไม้
ภาควิชาชีววิทยาป่าไม้ ปรชชานกรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงใจ สุขเฉลิม D.Sc. 315 หน้า

การศึกษาคความหลากหลายชนิดของพรรณไม้วงศ์ยางในป่าฮาลา-บาลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทาง
สัณฐานวิทยา นิเวศวิทยาการกระจายพันธุ์ และจัดทำรูปรูปร่างจำแนกสกุล ระดับต่ำกว่าสกุล ชนิด และระดับต่ำ
กว่าชนิด พร้อมทั้งแสดงภาพลายเส้น และภาพถ่ายประกอบ โดยการสำรวจ และเก็บตัวอย่างพรรณไม้ในพื้นที่
ตั้งแต่เดือนเมษายน 2547 ถึง ธันวาคม 2549 นำตัวอย่างมาตรวจสอบกับพรรณไม้แห่งในพิพิธภัณฑ์พืช และ
วิเคราะห์จากเอกสารวิจัยด้านอนุกรมวิธาน จากการศึกษาสามารถเก็บตัวอย่างพรรณไม้ได้จำนวน 220 ตัวอย่าง
พบไม้วงศ์ยางทั้งหมด 7 สกุล 43 ชนิด และ 1 ชนิดย่อย ได้แก่ สกุลกระบาก (*Anisoptera*) 3 ชนิด สกุลยาง
(*Dipterocarpus*) 8 ชนิด สกุลพันจำ (*Vatica*) 8 ชนิด สกุลตะเคียนชันตาแมว (*Neobalanocarpus*) 1 ชนิด สกุล
ไข่เขียว (*Parashorea*) 1 ชนิด สกุลตะเคียน (*Hopea*) 8 ชนิด และสกุลสยา (*Shorea*) 14 ชนิด และ 1 ชนิดย่อย
ในจำนวนนี้มี 16 ชนิด และ 1 ชนิดย่อย เป็นพืชชนิดใหม่ที่พบครั้งแรกของประเทศไทย (new record) ได้แก่
กระบากแดง (*Anisoptera laevis* Ridl.) ยางบูเก๊ะ (*Dipterocarpus acutangulus* Vesque) ยางคาย (*D. crinitus*
Dyer) ตะเคียนชันตาหมู (*Hopea bracteata* Burck) ตะเคียนสามเส้น (*H. dryobalanoides* Miq.) ตะเคียนเขา
(*H. montana* Symington) ตะเคียนขาว (*H. sublancoolata* Symington) สยามवल (*Shorea bracteolata* Dyer)
สยามข (S. *ochrophloia* Strugnell ex Symington) กาลอคำ (*S. longisperma* Roxb.) สยามเขา (*S. ovata* Dyer ex
Brandis) สยามคำ (*S. pauciflora* King) พันจำเขา (*Vatica cuspidata* (Ridl.) Symington) พันจำดง (*V. lowii* King)
พันจำบาลา (*V. nitens* King) จันทน์กระพ้อแดง (*V. maingayi* Dyer) และมี 1 ชนิดย่อยที่พบใหม่ของประเทศไทย
คือ พะยอมนกเขาข (S. *parvifolia* Dyer subsp. *velutinata* P.S. Ashton) ดังนั้น ไม้วงศ์ยางในประเทศไทยจึงมี
จำนวนชนิดเพิ่มเป็น 78 ชนิด 1 ชนิดย่อย มี 2 ตัวอย่างที่ยังไม่สามารถระบุชื่อทางพฤกษศาสตร์ได้คือ ชันหอม
(*Hopea* sp.1) และรือเสาะเขา (*Vatica* sp.1) ในการศึกษาขยังพบไม้วงศ์ยางที่พบเป็นครั้งแรกของจังหวัดยะลา
และนราธิวาส (new locality record) อีก 3 ชนิดได้แก่ ช้าม่วง ยางแข็ง และเคียนทราย มีการพบไม้วงศ์ยางใน
กลุ่มใหม่ของประเทศไทย (new sectional record) คือกลุ่มสยาคำ (Section *Brachypterae* F. Heim) และ
กลุ่มย่อยใหม่ของประเทศไทย (new subsectional record) คือกลุ่มย่อยตะเคียนขาว (Subsection *Sphaerocarpace*
(F. Heim)P.S. Ashton) สำหรับการศึกษานิเวศวิทยาการกระจายพันธุ์พบว่า ไม้วงศ์ยางมีการกระจายพันธุ์ใน
ป่าดงดิบชื้นที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลต่ำกว่า 1,200 ม. ลงมา นอกจากนี้การกระจายพันธุ์ตามหลักนิเวศวิทยา
สามารถจำแนกได้ 3 กลุ่ม คือ ป่าไม้วงศ์ยางระดับต่ำ (lowland dipterocarp forest) ป่าไม้วงศ์ยางระดับสูง
(hill dipterocarp forest) และป่าไม้วงศ์ยางเขา (upper dipterocarp forest)

มานพ ผู้พัฒนา

ลายมือชื่อนิติ

ดร. ดวงใจ สุขเฉลิม

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

28 / 10 / 2550